

MOLIYAVIY HISOBOT TUZISH VA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH

Turayeva Gulizahro

Gulisaton davlat universiteti dotsenti

Dehqonov Bekzod

Gulisaton davlat universiteti talabasi

Annotatsiya: *moliyaviy hisobotni tuzishning nazariy va amaliy jihatlarini, uning korxona boshqaruvidagi ahamiyati hamda auditorlik tekshiruvini yakunida auditorlik xulosasini shakllantirish jarayonlari yoritilgan.*

Kalit soʻzlar: *moliyaviy hisobot, auditorlik xulosasi, buxgalteriya balansi, foyda va zarar hisobi, pul oqimlari, audit, ishonchlilik, moliyaviy tahlil.*

Аннотация: *В работе рассматриваются теоретические и практические аспекты подготовки финансовой отчетности, ее значение в управлении предприятием, а также процессы формирования аудиторского заключения по итогам аудита.*

Ключевые слова: *финансовая отчетность, аудиторское заключение, баланс, отчет о прибылях и убытках, денежные потоки, аудит, достоверность, финансовый анализ.*

Annotation: *The theoretical and practical aspects of preparing financial statements, their importance in enterprise management, and the processes of forming an audit opinion at the end of the audit are covered.*

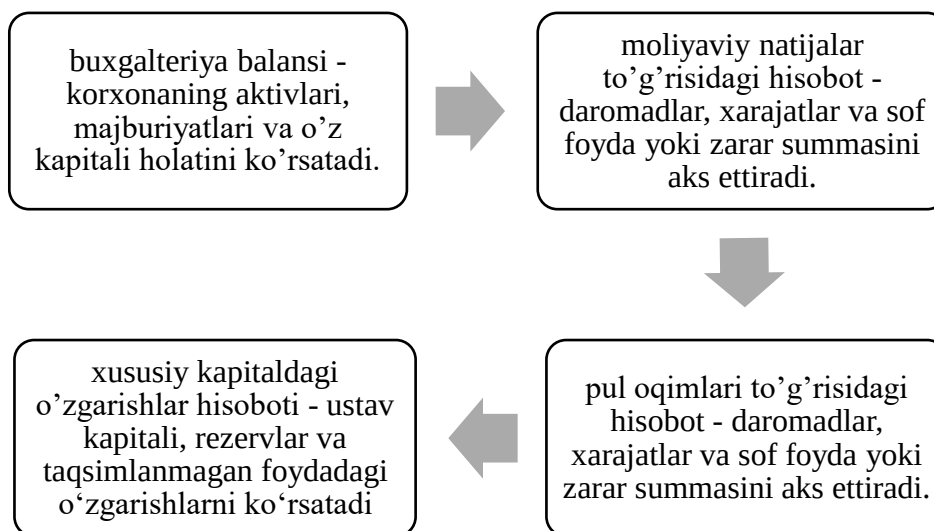
Keywords: *financial statements, audit opinion, balance sheet, profit and loss account, cash flows, audit, reliability, financial analysis.*

KIRISH

Bozor iqtisodiyoti sharoitida xoʻjalik yurituvchi subyektlar faoliyatining samaradorligini baholashda moliyaviy hisobot muhim

ahamiyat kasb etadi. Moliyaviy hisobot orqali korxonaning aktivlari, majburiyatlari, daromadlari, xarajatlari va moliyaviy natijalari haqida to'liq ma'lumot olish mumkin. Ushbu ma'lumotlardan investorlar, kreditorlar, davlat organlari, aksiyadorlar hamda boshqa manfaatdor tomonlar foydalanadilar. Moliyaviy hisobotning haqqoniyligi va ishonchliligini ta'minlash esa auditorlik faoliyatining asosiy vazifalaridan biridir. Auditorlik tekshiruvi natijasida auditor korxona tomonidan tuzilgan moliyaviy hisobotlarni tahlil qiladi, ularning qonunchilik talablariga mosligini baholaydi va yakunda auditorlik xulosasini beradi.

Moliyaviy hisobot - bu korxonaning ma'lum bir davrdagi moliyaviy holati va xo'jalik faoliyati natijalarini aks ettiruvchi rasmiy hujjatlar majmuasidir. Moliyaviy hisobot odatda yil yakuni bo'yicha yoki choraklik davrlar kesimida tuziladi. U korxonaning ichki va tashqi foydalanuvchilari uchun muhim axborot manbai hisoblanadi. Moliyaviy hisobot tarkibiga quyidagi asosiy shakllar kiradi:

1-rasm Moliyaviy hisobot shakllari

Moliyaviy hisobotni tuzishda bir qator muhim tamoyillarga amal qilinadi. Jumladan, haqqoniylik, uzluksizlik, ehtiyotkorlik,

taqqoslanuvchanlik, tushunarliklik va muhimlik tamoyillari asosiy mezon hisoblanadi. Ushbu tamoyillar asosida tuzilgan hisobot foydalanuvchilar uchun foydali va ishonchli bo'ladi. Moliyaviy hisobotni tuzish jarayoni bir necha bosqichlarda amalga oshiriladi.

Auditorlik tekshiruvining asosiy maqsadi moliyaviy hisobotlarda jiddiy xatoliklar mavjud yoki mavjud emasligini aniqlash va ular bo'yicha xulosa bildirishdir. Auditorlik xulosasining asosiy qismlariga sarlavha, adresat, kirish qismi, rahbariyatning mas'uliyati, auditorning mas'uliyati, auditor fikri, sana va imzo kiradi. Auditorlik xulosasining quyidagi turlari mavjud:

- ijobiy xulosa - moliyaviy hisobot barcha muhim jihatlari bo'yicha to'g'ri tuzilgan bo'lsa beriladi;
- shartli ijobiy xulosa - ayrim kamchiliklar mavjud bo'lsa-da, ular umumiy hisobotga jiddiy ta'sir qilmasa beriladi;
- salbiy xulosa - hisobotlarda muhim buzilishlar aniqlansa beriladi.
- xulosa berishdan bosh tortish - auditor yetarli dalillar to'play olmagan holatlarda beriladi.

Auditorlik xulosasi investorlar, banklar va boshqa manfaatdor tomonlar uchun katta ahamiyatga ega.

XULOSA

Umuman olganda, moliyaviy hisobot korxona faoliyatining moliyaviy natijalarini aks ettiruvchi asosiy axborot manbai hisoblanadi. Uni to'g'ri va amaldagi standartlarga muvofiq tuzish korxonaning moliyaviy intizomi hamda boshqaruv samaradorligini oshiradi. Auditorlik xulosasi esa moliyaviy hisobotlarning haqqoniyligini tasdiqlovchi mustaqil hujjat bo'lib, foydalanuvchilarning ishonchini mustahkamlaydi. Sifatli auditorlik tekshiruvi va asosli xulosa

korxonaning investitsion jozibadorligini oshiradi, moliyaviy xavflarni kamaytiradi hamda bozor munosabatlarida shaffoflikni ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 25-fevraldagi O'RQ-677-son "Auditorlik faoliyati to'g'risida"gi Qonuni
2. O'zbekiston Respublikasi "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent.
3. Do'smurotov R.D. Audit asoslari. – Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
4. To'xliyev N., Ishankulov E. Moliyaviy tahlil va audit. – Toshkent: Fan va texnologiya.
5. Pardayev A.X. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. – Toshkent:
6. Karimov A.A. Korxonalarda moliyaviy hisobotni tuzish asoslari. Toshkent.
7. Nurumbetova, S. A. (2021). Ishni sudga qadar yuritish bosqichida ekspertiza xulosalarini baholash. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(10), 1110-1115.
8. Allarovna, N. S. Criminal-legal Description of Crimes Related to Extremism. *World Bulletin of Management and Law*, 30, 5-7.
9. Dexkambayeva, Z., & Sattarova, D. (2024). Maktabgacha yoshdagi bolalarning maktabga psixologik tayyorgarligini shakllantirish jarayonlarini modellashtirish.
10. Nurumbetova, S. (2022). Vain aspects of practical religious examination in the investigation of crimes related to prohibited religious materials. *Science and Innovation*, 1(6), 108-113.
11. Дехкамбаева, З. А. (2026). Психодиагностические методики комплексного изучения личности. *Shokh library*, 1(1).
12. Najmutdinova, D. K., Kamilova, I. A., & Umarov, A. R. (2023). Pelvic Organ Prolapse, Methods of Surgical Correction of Pelvic Organ

Prolapse, Literature Review. Central Asian Journal of Medical and Natural Science, 4(1), 16-19.

13. Kamilova, I. A. (2020). Individual prediction of the development of cervical intraepithelial neoplasia in women to medical and social risk factors. Toshkent tibbiyot akademiyasi axborotnomasi,(1), 112-115.
14. Abdurasulovna, K. I., & Oybekovna, K. S. (2025). Predicting preeclampsia in early pregnancy. France-scientific review of the problems and prospects of modern science and education, 1(4), 23-26.
15. DK Najmutdinova, D. X. (2024). Exploring the Correlation between Luteinizing Hormone and Prolactin Levels in Women with COVID-19-induced Menstrual Abnormalities.